

Setembre social | | Actualitzat el 24/02/2025 a les 20:12

L'Economat del Camp: l'impuls de les iniciatives populars del barri antic de Valls

La cooperativa va néixer per fer viables els projectes sorgits del teixit associatiu local vallenc, al voltant del Casal Popular La Turba | El grup de consum La Bajoca, la cooperativa d'habitatge La Titaranya o la comunitat energètica l'Alectra Vallenca conflueixen en l'espai de l'edifici Ca Robusté

Sòcies treballadores de la cooperativa. | Economat del Camp

L'Economat del Camp va sorgir «de la necessitat de professionalitzar diversos projectes econòmics al voltant del Casal Popular La Turba», en paraules de Tais Bastida, un dels socis impulsors de la cooperativa vallenca. Al web de l'Economat podem llegir-hi que un dels objectius inicials de la cooperativa, quan va néixer l'any 2016, era fer viables els projectes econòmics sorgits del teixit associatiu local, a més de «contribuir a l'extensió del cooperativisme i l'economia solidària arreu del Camp de Tarragona, recuperant una fórmula històrica d'organització econòmica i social de les classes populars de les nostres comarques».

Hi ha moltes iniciatives que s'enllacen amb el Casal Popular i l'Economat, des del grup de consum La Bajoca a la Comunalitat de Valls o la comunitat energètica l'Alectra Vallenca. Tots aquests projectes tenen l'objectiu comú de recuperar i revitalitzar el barri antic de Valls, que és un dels més degradats de Catalunya. «Som la branca professionalitzada del que genera el moviment popular a Valls, garantint-ne la viabilitat econòmica», continua Tais Bastida.

L'oficina de l'Economat del Camp es troba al primer pis de Ca Robusté. Foto: Economat del Camp

El pol cooperatiu de Valls està format per vuit cooperatives: l'operadora de telecomunicacions Punt d'accés, la productora audiovisual Saurines, la cooperativa d'arquitectes Eixam, la gestoria especialitzada en economia solidària Mil Mans, la cooperativa de turisme Camins km0, el grup de consum La Bajoca, la Titaranya i l'Economat del Camp. Aquestes iniciatives no només creuen en la intercooperació, sinó que la practiquen en el seu dia a dia. Des d'aquestes mateixes entitats es va impulsar la Comunitat de Valls, que ha engegat el club esportiu popular, projectes professionalitzadors d'artistes, campanyes de masoveria urbana, entre d'altres.

A més a més, l'Economat del Camp, juntament amb l'Aresta i altres cooperatives del Camp de Tarragona, gestiona l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp, que impulsa i estimula l'economia social i solidària del territori. Segons Bastida, és un moviment que al Camp de Tarragona «no existia, més enllà de les cooperatives agràries». Des del 2016, l'Economat del Camp ha passat de tres socis treballadors a quatre, més un soci col·laborador i dues persones treballadores contractades. A part dels serveis cooperatius, també ofereixen serveis a ajuntaments per desenvolupar pressupostos municipals amb perspectiva de gènere i treballen amb la promoció del segell de la venda de proximitat.

Les diverses entitats participen de l'ecofira que organitza La Bajoca. Foto: Economat del Camp

Dos dels projectes que tenen entre mans actualment són professionalitzar un banc de recursos i biblioteca de les coses i fer el pla de viabilitat de la comunitat energètica de Valls (l'Alectra Vallenca, que hem comentat anteriorment) que ha sorgit a través d'un ajut Solar Coop.

Grup de consum

La Bajoca, que ha passat de desenes de famílies a més d'un centenar des que es va crear el grup de consum l'any 2013, va iniciar-se a Valls, però ara conforma una xarxa de cinc grups de consum locals del Camp de Tarragona: als municipis de Valls, Reus, Vila-seca, La Canonja i Tarragona. Les seves sòcies s'autoabasteixen de tota mena de productes ecològics, de proximitat i/o amb criteris socials, principalment alimentaris, a través de comandes setmanals. La botiga física, oberta al públic, és a Valls, a l'antiga entrada de la casa Ca Robusté. A la botiga en línia, s'hi poden trobar uns vuit-cents trenta productes diversos: des de fruites i verdures a barreja de gra per les gallines, arròs i pasta, cervesa, mermelades, germinats, carn, kombutxa, hamburgueses veganes o, fins i tot, cotilló sense plàstics. Pel que fa al transport, es porta a terme a través de la fundació Formació i Treball de Tarragona, una empresa d'inclusió sociolaboral.

La història de l'edifici de Ca Robusté, d'origen medieval, sempre ha anat lligada a la producció, transformació i comercialització del producte agrícola local. Tanmateix, ara ho fa amb els valors de l'economia social i solidària. Des de l'any 1210 fins a la pandèmia del COVID-19, s'hi realitzava el mercat, al davant de la casa. Actualment, la seva entrada és la botiga del grup de consum La Bajoca de producte ecològic i de proximitat, que compta amb una governança democràtica i garanteix un tracte just tant per les persones productores com per les consumidores.

La Bajoca, des de fa anys, organitza ecofires, fires de roba sostenible i altres esdeveniments lligats amb el consum conscient. L'any 2024 han celebrat la desena edició de l'ecofira i la cinquena edició de la fira de roba sostenible del Camp de Tarragona, a la plaça de les Garrofes del carrer de la Carnisseria.

Ca Robusté

L'oficina de l'Economat també es troba a Ca Robusté, concretament, a la Sala de Guixeres, al 1r 4a del número 23 del carrer de la Carnisseria de Valls. L'edifici és un Bé Cultural d'Interès Local que data del segle XIII, quan diverses famílies benestants la van convertir en un palauet gòtic. Els quatre arcs gòtics apuntats als baixos, que daten d'entre finals del s. XIII i inicis del s. XIV, i el sostre de la planta noble decorat amb guixeries gòtico-renaixentistes (d'entre finals del s. XIV i inicis del s.XV), en són dues de les mostres principals. Davant de l'edifici hi ha l'antiga carnisseria, també amb arcs gòtics, que comptava amb taules diferenciades per a cadascuna de les tres religions monoteistes i comunitats d'aquell moment històric.

Presentació de la cooperativa d'habitatge La Titaranya. Foto: Economat del Camp

Les guixeres conformen una de les parts de la museïtzació de Ca Robusté, on s'hi descobreixen set segles d'història del palauet i també s'hi parla del seu llegat àrab, de la memòria oral dels Robusté, de l'entorn agrari i de com el cooperativisme li ha donat un nou sentit. En aquest darrer plafó, s'hi explica que a diferència de l'economia capitalista, el cooperativisme «es basa en els valors d'autoajuda, responsabilitat, democràcia, igualtat, equitat i solidaritat (...). Si aquest carreró abans es coneixia com "de la bona plata" per la riquesa dels Robusté, avui significa la bona economia, una economia al servei de la comunitat». Ca Robusté també és la seu del Casal Popular La Turba, que organitza tot d'activitats al barri com ara el concurs fotogràfic Patrimoni Vallenc, la fira Altres Lletres o la Universitat Popular de l'Alt Camp.

La Titaranya

La majoria d'entitats de les quals estem parlant en aquest reportatge, relacionades amb l'Economat del Camp, són sòcies de la Titaranya, cooperativa d'habitatges i locals, l'actual promoció de la qual comptarà amb més d'una quinzena d'habitatges, repartits en dos edificis comunicats per un pati interior. Una de les funcions de la Titaranya és dotar d'habitatges, locals i espais de treball el barri antic de Valls. Les sòcies que en formen part busquen solucionar les seves necessitats habitacionals de forma assequible, garantint una estabilitat permanent i creant una comunitat solidària entre les veïnes.

Presentació de la cooperativa d'habitatge La Titaranya. Foto: Economat del Camp

Segons expliquen al web de la Titaranya, el setembre del 2024 l'artista Elias Taño va realitzar un mural comunitari de grans dimensions al carreró de La Titaranya, per explicar el projecte social i comunitari de la cooperativa d'habitatge valenciana: "per un cantó representa entitats, organitzacions i lluites locals, i per l'altra la història internacional del moviment obrer i dels drets dels pobles". Els cantons esquerre i dret del mural dialoguen, explicant des del compromís d'allò local i proper, del cooperativisme i el suport mutu, en com a través de la cultura, l'esport i el consum es poden crear alternatives al capitalisme, i a la dreta hi ha diferents moviments, lluites i històries de la lluita de classe, des d'una perspectiva internacionalista, que donen una visió "del que es pot fer, del que queda per fer, del que el poder popular ha aconseguit durant segles". A la creació del mural hi va participar el Col·lectiu de creadors del 2n pis, d'artistes locals vinculat a La Turba, a més de veïnes i entitats com ara ADELA.

Si bé la gestió i titularitat de l'edifici de Ca Robusté és de La Titaranya, la propietat és de l'Associació Cultural l'Aleta (La Turba), la cooperativa de serveis bancaris Coop57 i la Fundació La Dinamo. Han portat a terme el model de "Sòl comunitari" (l'equivalent al Community Land Trust al món anglosaxó), que garanteix que els recursos no es puguin vendre i tornin al lliure mercat, i que siguin gestionats de forma comunitària, al servei dels interessos de la comunitat.

Valls té unes 25.000 persones habitants, segons dades de l'any 2023. Segons dades de l'ajuntament valenc, l'any 2020 el barri antic comptabilitzava entre cent i cent vint-i-cinc locals

buits. Totes aquestes iniciatives que hem enumerat abasten, com a mínim, unes tres-centes persones sòcies, tenint en compte que el casal ja en té dues-centes quaranta. Si sumem les persones que participen de totes les activitats que es porten a terme, la xifra es va multiplicant. Tot això que hem explicat, i més, fa que tant al barri antic com a la ciutat s'hi respirin aires de comunitat transformadora en tots els sentits.

[Entrevista publicada en col·laboració amb la revista Cooperació Catalana]